

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

Rapport med erfarenheter från Skatteverkets kontroll av bilvårdsföretag

1 Sammanfattning

Skatteverket genomförde från mitten av 2020 fram till sommaren 2022 en särskild kontroll av företag, både juridiska personer och enskilda näringsidkare, inom bilvårdsbranschen.

Syftet var att undersöka om och i så fall i vilken omfattning branschen är utsatt för osund konkurrens. Genom att Skatteverket inriktar sig mot en viss bransch uppnår man förhoppningsvis en större effekt av genomförda åtgärder.

Kontrollen har omfattat kontrollbesök på 273 företag. För 41 procent av besökta företag påfördes kontrollavgifter på sammanlagt cirka 1 640 000 kr på grund av att försäljning inte registrerades i kassaregistret, personalliggare inte fördes, verksamma var inte inskrivna i personalliggaren, m.m.

Skatteverket har även genomfört fördjupade utredningar av drygt 60 företag vilket resulterat i tillkommande skatter och avgifter på cirka 19 300 000 kr.

Vid utredningarna har uppmärksammats oredovisade intäkter på sammanlagt cirka 28 200 000 kr och oredovisade löner på sammanlagt cirka 17 400 000 kr. Utöver detta har stora brister i företagens bokföring observerats samt att minst sju av verksamheterna har varit helt oredovisade, ”svarta”.

Med hänsyn till att ett stort antal av besökta företag påförts kontrollavgifter och att endast ett fåtal av utredningarna inte resulterade i beskattningsändringar, får kontrollen anses välmotiverad och misstanken att branschen är utsatt för en omfattande osund konkurrens har tyvärr besannats.

2 Bakgrund

Antalet företag inom bilvård – biltvätt, inre rengöring, rekonditionering, däckbyte m.m. – har ökat kraftigt under senare år. När man som privatperson tidigare själv tvättade bilen på garageuppfarten, bensinstationen eller använde en automattvätt är det numera mycket vanligt att man lämnar in bilen för rengöring, däckbyte m.m.

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

Den kraftiga ökningen och de många gånger låga priserna väcker frågan om branschen är utsatt för osund konkurrens, framför allt genom att samtliga intäkter och löner inte redovisas. Skatteverket har även inom den myndighetssamverkan som sker t.ex. mot arbetslivskriminalitet (A-krim) genomfört kontroller i bilvårdsbranschen och där kunnat konstatera brister i kassa-registerhanteringen och hanteringen av personalliggare. Bilvårdsbranschen är därmed en risk-bransch för osund konkurrens.

3 Genomförande

Branschen omfattas både av kravet på kassaregister, som infördes 2010, och av kravet på personalliggare sedan 2018. Skatteverket har genomfört ett stort antal kontrollbesök runt om i landet av företag inom bilvårdsbranschen. Vid kontrollbesöken har främst innehav och hanteringen av kassaregister kontrollerats samt om personalliggare förts och samtliga verksamma varit inskrivna.

Urvalet har huvudsakligen varit riskbaserat, exempelvis genom att Skatteverket fått ett tips eller att det vid tidigare kontrollbesök framkommit misstankar om att skatter och avgifter inte redovisades korrekt. Utifrån genomförda kontrollbesök, men även från andra urval, har ett antal företag kontrollerats närmare genom skrivbordsutredningar och skatterevisjoner.

Genom att göra kontrollbesök och sedan komplettera med skrivbordsutredningar och revisioner har Skatteverket dels kunnat kontrollera fler företag men också mer träffsäkert kunnat välja ut de företag som är mest intressanta att utreda..

4 Kontrollen i siffror

Totalt har Skatteverket genomfört kontrollbesök på 273 företag. Vid kontrollbesöken har hanteringen av kassaregister kontrollerats i form av kundräkning, kontrollköp, kvittokontroll och kassainventering. I flera fall har även tillsyn skett, dvs. kontroll av att kassaregister finns och uppfyller föreskrivna krav alternativt att korrekta kontantfakturer upprättas. Vidare har personalliggare granskats i form av att kontrollera om alla verksamma varit inskrivna och att uppgifterna bevarats.

Av de 273 företagen påfördes 112 kontrollavgift för att exempelvis försäljning inte registrerats eller att personalliggare inte var förd för dagen. Det motsvarar 41 procent av de kontrollerade företagen. Sammanlagt påfördes kontrollavgifter om 1 641 750 kr.

Skatteverket har därefter genomfört fördjupade utredningar av drygt 60 företag, varav knappt hälften gjordes som skrivbordsutredningar, resten var skatterevisjoner. Cirka 90 procent av utredningarna har lett till ändrad beskattning, vilket resulterat i tillkommande skatter och avgifter på cirka 19 348 000 kr.

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

I majoriteten av utredningarna har konstaterats oredovisade intäkter. I genomsnitt kan dessa beräknas till cirka 470 000 kr per företag som utretts, vilket får anses relativt högt med tanke på att flera av företagen varit mindre i storlek. För sju av företagen har oredovisade intäkter beräknats till mellan en miljon och 3,8 miljoner kronor.

Totalt uppskattar Skatteverket att de granskade företagen hade 28 178 000 kronor i oredovisade intäkter och cirka 17 395 000 kronor i oredovisade löner. Ett fåtal utredningar pågår fortfarande varför siffrorna sannolikt kommer att höjas.

Ändringarna i beskattningen har i huvudsak avsett betydande skatteundandragande såsom undanhållna intäkter och oredovisade löner och mindre felaktigheter som fel i bokföringar, förmåner med mera. Minst sju av utredningarna avslöjar verksamheter som drivits helt oredovisat, det vill ingen skatt alls har redovisats eller betalats.

5 Laktagelser från de fördjupade utredningarna

Brister i bokföringen

Bokföringen har i många verksamheter haft stora brister. Även redovisningen av skatter och avgifter uppvisar stora brister.

Det finns verksamheter där bokföring inte har upprättats eller inkommit till Skatteverket efter begäran. I många fall har försäljning inte registrerats i kassaregistret och kassaregistrets journalminne eller kontrollremсор har inte bevarats. Vissa verksamheter använder inte kassaregister utan kontantfakturor och det är vanligt att dessa inte har uppfyllt förskrivna krav. Det är inte heller ovanligt att det är avbrott i kundfakturornas nummerserie vilket sannolikt innebär att det saknas fakturor.

Insättningar på bankkonton har inte alltid bokförts. Som en följd av dessa brister har intäkter inte blivit bokförda och det har saknats underlag till intäkter. Även avseende kostnader har underlag saknats. Personalliggare uppvisar stora brister och har inte alltid avspeglat verkliga förhållanden. Underlag till löneutbetalningar saknas. Det förekommer också varuinköp som inte bokförts och transaktioner som har bokförts felaktigt. Som angetts ovan har flera verksamheter varit helt oredovisade.

Bedömningen är att kvaliteten på bokföringen varit sämre än i många andra kontanthandelsbranscher. Liknande förhållanden uppmärksammades i den granskning som Skatteverket genomförde av nagelvårdsbranschen under 2020. Båda branscherna har ökat kraftigt under senare år med ett stort antal nya företag. Branschen saknar sannolikt även till skillnad från till exempel restaurangbranschen den löpande ekonomisk kontroll som sker av flera olika myndigheter.

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

Oredovisade intäkter

I majoriteten av utredningarna har oredovisade intäkter konstaterats.

Utredningarna visar att det har varit vanligt att betalningar som avser verksamheten skett till privata bankkonton med Swish, men inte redovisats i företaget. Det har även gjorts kontanta insättningar som inte har kunnat förklaras med privata transaktioner. Dessa har utgjort intäkter i verksamheten men inte bokförts.

Swish-betalningarna har i regel skett under verksamhetens öppettider och till de belopp som bilvårdstjänster erbjudits. Betalningarna har inte enbart skett till verksamhetens företrädare utan även till personal, närstående med flera. Skatteverket har även vid de kontrollköp som skett själva kunnat konstatera att intäkter inte redovisats.

I några av utredningarna har det vidare framkommit att oredovisad försäljning av bilar och motorcyklar förekommit vid sidan av den ordinarie bilvårdsverksamheten.

Oredovisade löner

Skatteverket har granskat personalliggarna i utredningarna och kan konstatera att de i många fall inte speglar de verkliga förhållandena. I flera utredningar förekommer det att verksamma personer inte har varit inskrivna i personalliggaren eller varit inskrivna under orimligt korta arbetspass.

Vi har även observerat uppgifter som har ändrats i efterhand eller att så kallad korsordspenna har använts. Vi har också påträffat att försäljningar registrerats i kassaregister, eller att kortbetalningar erhållits, då ingen, enligt personalliggaren, ska ha varit verksam i lokalen. Även det ett bevis för att personalliggaren inte varit tillförlitlig. I vissa fall har personalliggare helt saknats eller inte skickats in till Skatteverket vid förfrågan.

I andra fall har Skatteverket bedömt att personalliggaren varit tillförlitlig. Vid avstämning av personalliggarens uppgifter mot lämnade individuppgifter ser vi att personer varit inskriva ett mycket stort antal timmar med ytterst låg lön, eller utan att ha fått lön över huvud taget.

Med ledning av uppgifter i personalliggare, öppettider, företagens egna uppgifter, oredovisade löneutbetalningar via Swish md mera har Skatteverket kunnat göra beräkningar av verksamheternas arbetskraftsbehov och skönmässigt kunna beräkna vilka löner som rimligen bör ha utbetalats. Antingen som enbart oredovisade löner, eller som stöd för att delar av oredovisade intäkter gått till löner för personalen.

I flera av utredningarna är olika former av anställningsstöd, som lönebidrag, vanligt förekommande. Ofta har det då varit de enda löner som redovisats.

Anmälan till andra myndigheter

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

Bristerna i företagens bokföring och/eller undanhållna skatter och avgifter är så pass stora att Skatteverket hittills gjort brottsanmälan i cirka 20 ärenden. Vidare har cirka 10 anmälningar skett avseende felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (så kallade FUT-anmälan).

6 Exempel från utredningar

En utredning i östra Sverige

- Vid kontrollbesök framkom att försäljning inte registrerades och att verksamma personer saknade samordningsnummer.
- Registrerad ägare till verksamheten var en person bosatt utomlands. Inkomststoppgifter hade lämnats för personen men utbetalningarna gick till den faktiske företrädaren där den utlandsbosatte registrerade ägaren var skriven. Den faktiske företrädaren hade ersättning från A-kassan men drev verksamheten, det vill säga ett bulvanförhållande.
- Personalliggaren hade ändrats i efterhand ett stort antal gånger och en så kallad korsordspenna använts. Den i utlandet bosatte registrerade ägaren var inskriven i stället för den faktiska företrädaren som egentligen var verksam.
- Kontanta försäljningar hade tagits bort i efterhand genom returer och felslag i kassa-registret. Dessutom har insättningar via Swish, som avsåg intäkter i verksamheten, förekommit på den faktiska företrädarens privata bankkonto och inte bokförts i verksamheten.
- Arbetskraftsbehov har beräknats vara dubbelt så högt som det verksamheten redovisat lön för.

En utredning i västra Sverige

- En helt oregistrerad, ”svart”, verksamhet.
- Näringsidkarens frus bankkonto användes. Där hade insättningar skett via Swish, insättningsautomat och banköverföringar som avsåg verksamheten om cirka 940 000 kr under den tid som granskades.
- Verksamheten hade köpt och sålt cirka 20 bilar under samma tidsperiod.

En utredning i östra Sverige

- Verksamheten drevs till stor del av personal anställd som personliga assistenter till den faktiska företrädaren. De hade full ersättning från assistansbolag.

Roger Leander
010-574 25 19
roger.leander@skatteverket.se

7 **Slutsatser**

- En hög andel av besökta företag har påförts kontrollavgifter. Avgifterna har i huvudsak avsett skatteundandragande och inte oavsiktliga fel.
- Stora brister har funnits i de granskade företagens bokföring och redovisning av skatter och avgifter.
- Oredovisade intäkter och löner har varit höga i förhållande till vad som har redovisats.
- Flera helt oredovisade verksamheter och företag som undanhållit intäkter överstigande en miljon kronor har påträffats.
- Betalningar via Swish till privata bankkonton förekommer ofta. Transaktionerna involverar inte bara företrädaren, utan även personal och närstående.
- Anställda med låga eller inga löner samt olika former av anställningsstöd är vanligt.
- Oredovisad bilhandel förekommer i flera utredningar.
- Flertalet utredningar har, eller kommer att, resultera i brottsanmälan eller underrättelse till andra myndigheter om felaktiga utbetalningar.

Mot bakgrund av vad som framkommit vid kontrollbesök och utredningar får kontrollen anses vara väl utförd. Skatteverket konstaterar att bilvårdsbranschen har stora problem med såväl oredovisade intäkter som löner.

De seriösa företagen i branschen utsätts därmed för en omfattande osund konkurrens, vilket påverkar dem negativt. Det finns också misstankar om att människor med svag ställning på arbetsmarknaden utnyttjas och exploateras. Det handlar då främst om personer som inte har rätt att arbeta i Sverige.

Roger Leander, tf. samordnare miljön fordonservice